

گزارشی از کنگره پنجم سازمان

کنگره پنجم سازمان در اوائل تیر ماه ۱۳۸۱ تشکیل شد. این کنگره توسط هیات رئیسه سنی و با یادی از جانب‌باختگان راه آزادی و عدالت کار خود را آغاز کرد.

دستور کار کنگره بعد از تایید اعتبار نامه‌ها، انتخاب هیات رئیسه و تصویب آئین نامه اداره کنگره، عبارت بود از :

- ۱) گزارش عملکرد و مالی
- ۲) پروژه سیاسی و عملکرد ما
- ۳) انتخاب کمیته مرکزی

سه موضوع یاد شده توسط کمیته مرکزی پیشنهاد شده بود که توسط کنگره نیز مورد تایید قرار گرفت و در عین حال یک موضوع دیگر بر این دستور کار از طرف کنگره افزوده شد که عبارت بود از :

۴) افزودن بندی بر ماده ۵ اساسنامه سازمان در ارتباط با جایگاه زنان در همین زمینه پیشنهاد دیگری مبنی بر تدقیق بند ۵ سند «مشی ما» مصوب کنگره دوم سازمان بود که رای نیاورد (با ۲۸ درصد آرای موافق) در دستور کار کنگره گذاشته نشد. (طرح شماره ۱) در مخالفت با این پیشنهاد و وارد شدن به بحث در باره یک بند از سند برنامه ای سازمان، استدلال بیشتر آن بود که تدقیق و تکمیل و یا حتی تغییر در سند مورد نظر نباید به یک بند آن خلاصه شود و جدا از این برای این کار باید تدارک لازم دیده شود.

۱- گزارش عملکرد و مالی

گزارش عملکرد سازمان توسط کمیته مرکزی تهیه و در اختیار کنگره گذاشته شده بود. بخشی از گزارش به عملکرد ارگانها یعنی هیات اجرائی، روابط عمومی، تحریریه سازمان و تشکیلات در فاصله دو کنگره اختصاص داشت که بیشتر جهت آگاهی و اطلاع شرکت کنندگان در کنگره ارائه شده بود، بخش اصلی این گزارش به نقاط قوت و ضعف و نارساییها در کار سازمان در دو سال گذشته پرداخته بود. این بخش از گزارش مورد بحث و بررسی در کنگره قرار گرفت.

در گزارش کمیته مرکزی نکته محوری مورد تاکید این واقعیت بود که: اگر چه در مجموع وظائف جاری کم و بیش به اجرا در آمدند، اما برنامه منظور شده در تمامیت خود پیش نرفت و از جمله عمده دلایل این عدم پیشرفت کامل برنامه به مواردی زیر اشاره شده بود:

”عدم به کارگیری یکسان و یا تقریباً هم سطح از جانب اعضای سازمان.
”عدم انطباق کامل نحوه و شیوه ارتباطات درونی و نیز تبلیغی و بیرونی سازمان با توجه به تحولات عظیم در زمینه های ارتباطات و تکنولوژی“
کمیته مرکزی سازمان به اقدامات در این عرصه‌ها تاکید کرده و لی آنها را کافی ندانسته بود.

اساس بحث در ارزیابی از فعالیت سازمان نیز متوجه ناتوانی از استفاده از انرژی کل اعضای سازمان در فعالیتهای عملی بود. علت آن بیشتر در سیستم سازماندهی و ناهمخوانی آن با شرایط، عدم استفاده از شیوه های ارتباطی و عرصه های فعالیت و نیز تکنولوژی جدید بود که بخشا در گزارش کمیته مرکزی نیز به آنها اشاره شده بود.

کنگره بعد از بحث و بررسی کمیسیونی را برای تکمیل و تدقیق گزارش کمیته مرکزی انتخاب نمود. این کمیسیون پیشنهادات ارائه شده را به سه دسته تقسیم نموده بود. بخش مهمی از این پیشنهادات که به ساختار تشکیلات و شیوه کار آن مربوط می‌شد، و

۱۴ مورد را شامل می‌شد، برای ارائه به کمیته مرکزی آینده به هیات رئیسه کنگره سپرده شد. هم چنین موارد دیگری نیز که به کار کمیسیون مربوط نمی‌شد از دستور رای گیری کنار گذاشته شد. اصلاحات پیشنهادی کمیسیون برای افزودن بر سند کمیته مرکزی هیچکدام رای نیاورد و خود سند نیز با کسب ۴۷ درصد آرای کنگره به تصویب نرسید.

۲ - پروژه سیاسی و موقعیت ما

در این زمینه اسناد متعددی به کنگره ارائه شده بود و در واقع بحث اصلی کنگره نیز متوجه این موضوع بود.

۱) قطعنامه اکثریت کمیته مرکزی که بر مبنای گزارش سیاسی آن تحت عنوان «تحلیلی از اوضاع سیاسی ایران در دو سال گذشته» (این گزارش مستقلاً چاپ می‌شود) تهیه شده بود، تحت عنوان «چشم انداز، موقعیت ما و پروژه سیاسی» (طرح شماره ۲)

۲) مطلبی تحت عنوان «به زیر کشیدن نظام ولایت فقیه با تکیه بر جنبش توده ای» (طرح شماره ۳).

۳) «تحولات سیاسی، چشم انداز و برنامه ما» (طرح شماره ۴)

۴) نوشته ای تحت عنوان «نگاهی مجدد به ساختار جمهوری اسلامی» (طرح شماره ۵)

۵) نوشته ای تحت عنوان «برای دمکراسی و عدالت! تزهائی درباره برنامه یک حزب طرفدار سوسیالیسم و دمکراسی» (طرح شماره ۶)
از مجموع پنج طرح فوق طرح ششم برای به رای گذاشتن در کنگره ارائه نشده بود.

مباحث کنگره حول تحولات سیاسی و چشم اندازهای آن متمرکز بود و تبادل نظر شرکت کنندگان کنگره در این مورد بسیار راهگشا و عامل نزدیکی دیدگاههای متفاوت در برخی عرصه‌های بود که در عمل یک حرف به زبانهای مختلف ارائه می‌شد.

کنگره بعد از بحث و بررسی برای تعیین سند مینا، اسناد ارائه شده را به رای گذاشت که به ترتیب آرا موافق در کنگره عبارت بودند از:

۱) «چشم انداز، موقعیت ما و پروژه سیاسی» ۵۶ درصد آرای موافق و ۶ درصد مخالف

۲) «تحولات سیاسی، چشم انداز و برنامه ما» ۴۷ درصد آرای موافق

۳) «به زیر کشیدن نظام ولایت فقیه با تکیه بر جنبش توده ای» ۱۶ درصد آرای موافق

۴) «نگاهی مجدد به ساختار جمهوری اسلامی» ۱۶ درصد آرای موافق

بدین ترتیب قطعنامه اکثریت کمیته مرکزی به عنوان سند مبنا تایید گشت و با انتخاب کمیسیونی قرار شد پیشنهادات و مباحث تکمیلی کنگره در تنظیم مجدد این قطعنامه مد نظر قرار گیرد. کمیسیون منتخب کنگره بعد از دریافت پیشنهادات، آنها را دسته بندی کرده، برخی از آنها که همخوانی داشت، وارد سند نمود و برخی دیگر را به رای گذاشت و دست آخر خود سند نهائی را با تمام اصلاحات و بدون بند ۵ آن به رای گذاشت که با کسب ۶۱ درصد آرای موافق و ۱۹ درصد آرای مخالف کنگره به تصویب رسید. (طرح مصوب شماره ۱)

هم چنین یک بند پیشنهادی که کمیسیون بدلیل آن که به لحاظ مضمونی در قطعنامه وجود داشت، وارد

نکرده بود، به دلیل اصرار رفیق پیشنهاد دهنده جداگانه به رای گذاشته شد که با ۱۶ درصد آرا موافق به تصویب نرسید. این بند به صورت زیر پیشنهاد شده بود:

«حفظ جمهوری اسلامی برای اصلاح طلبان حکومتی بالاتر از هر هدف دیگری است. اکثریت اصلاح طلبان حکومتی با انجام هر عملی که موافقت ولی مطلقه (خامنه‌ای) را نداشته باشد، مخالفند.»

* * *

بحث بر سر بند ۵ قطعنامه یکی از بحثهای اصلی کنگره بود که عمدتاً بر سیاستهای ما در زمینه اتحادها و ائتلافها تاکید داشت. علاوه بر آن که در برخی از قطعنامه‌ها به آن پرداخته شده بود، در این زمینه قبلاً بحثهایی در روابط عمومی سازمان داده شده و جمع‌بندی هم از طرف برخی رفقا صورت گرفته بود و نیز سندی تحت عنوان «ارزیابی عملکرد اتحاد عمل برای دمکراسی» (طرح شماره ۷) به کنگره ارائه شده بود.

بند ۵ پیشنهادی کمیته مرکزی به شرح زیر بود:

« ۵ - به منظور مقابله با پراکندگی موجود میان نیروهای چپ و برای تقویت نفوذ و تاثیرگذاری این نیروها بر سیر تحولات جامعه و یاری رساندن به مبارزات توده‌ای، و با توجه به تلاشهای تاکنونی سازمان ما و یا دیگر نیروها و جریان‌های چپ در این زمینه لازم است سازمان ما طرح یا طرحهای مشخصی را پیگیری کرده، و به مرحله اجرا گذارد. هدف این طرح و یا طرحها نزدیکی، همگرایی و اتحاد نیروها، سازمانها، گروهها و عناصر منفرد چپ است که برای سوسیالیسم مبارزه می‌کنند، به اصول و موازین دمکراتیک برای کل جامعه و در مناسبات خود با دیگر نیروها باور دارند و ضمن حفظ استقلال و هویت سازمانی و هویت گروهی و فردی و تجمعات، ائتلاف و یا اتحادهای وسیعتر را به منظور ایفای نقش موثری در روند رویدادهای جامعه را دنبال می‌کنند. هرگاه در این مسیر وحدتهای سازمانی هم میسر باشد، باید از آن استقبال کرد.»

این پیشنهاد با ۴۳ درصد آرای موافق، به تصویب نرسید.

در همین زمینه پیشنهاد دیگر به شرح زیر بود:

« ۵) اتحاد آینده چپ می‌تواند و باید حول برنامه و سیاست روشن و در جریان عمل سیاسی مشترک و در متن جنبش جاری مردم ایران سازمان داده شود. ما همه نیروهای چپ را برای تدوین یک برنامه سیاسی فراگیر و راهکارهای متناسب با آن برای سازماندهی و تقویت نقش چپ در ایجاد آلترناتیوی متشکل از نیروهای چپ، دمکرات و مترقی فرامی‌خوانیم.»

بدیهی است که همفکری و همکاری و تبادل نظر بین جریانهای متشکل چپ از طریق سازماندهی آکسیونهای مشترک، برگزاری سمینارها و کنفرانسها بر سر مسائل اساسی جنبش و معضلات چپ، می‌تواند در خدمت این چشم انداز قرار گیرد.»

این پیشنهاد نیز با برخورداری از ۴۱ درصد آرای به تصویب نرسید.

گره اصلی بحث کنگره در مورد این بند نقطه عزیمت، چگونگی برخورد و چشم انداز بحث اتحاد چپ و رابطه آن با چشم اندازهای سیاسی بود.

بلافاصله بعد از این بند، طرح «ارزیابی از عملکرد اتحاد عمل برای دمکراسی» (سند شماره ۷) به رای گذاشته شد. این سند نیز با کسب ۴۱ درصد آرا تصویب نگشت.

با این وجود شرکت کنندگان کنگره در برخورد به وضعیت فعلی اتحاد عمل برای دمکراسی مباحث مشابهی داشتند و در مجموع آن را پروژه‌ای با موفقیت و فعالیتی رضایت بخش نمی‌دانستند.

در این زمینه علاوه بر سند فوق پیشنهادات دیگری نیز به رای گذاشته شد که خود به نحوی بازتاب دهنده مسائل مطرح در بحث از این اتحاد عمل بودند که موارد مهم آن عبارت بودند از:

الف) پیشنهادی مبنی بر:

« به منظور دخالت موثر و مستقیم در جنبش زنان، جوانان، روشنفکران، کارگران و توده‌های زحمتکش برای تحقق درخواستهای آزادیخواهانه سیاسی و اقتصادی‌شان به سه جریان پیشنهاد می‌شود، با حفظ مواضع سیاسی خود در مورد سرنگونی جمهوری اسلامی، به جای حرکت از موضع نفی جمهوری اسلامی، پلاتفرم مصوبه خود را با تاکید بر وجوه اثباتی شعارهای خویش تغییر دهند.»

این پیشنهاد با کسب ۳۴ درصد آرا به تصویب نرسید.

ب) پیشنهاد دیگری در همین زمینه مبنی بر این که:

«مبانی اثباتی و برداشت پلاتفرمی سازمان ما جهت پیشنهاد به کمیته اتحاد عمل برای دمکراسی، به عنوان راهکار گسترش دامنه همکاری و اتحاد در راستای تشکیل آلترناتیو لائیک و دمکراتیک در برابر جمهوری اسلامی به شرح زیر است:

ما آماده همکاری با نیروهائی هستیم که:

!) حق حاکمیت مردم را به رسمیت می‌شناسند و حکومت را منتخب مردم و خدمتگذار و پاسخگوی مردم می‌دانند. مردمسالاری را بدون هرگونه پیشوند و پسوندی می‌پذیرند. بر حق رای همگانی (هر شهروند یک رای) معتقد هستند و انتخاب نوع حکومت و چگونگی آن را موضوع رای مردم می‌دانند.

۲) آزادیهای بی قید و شرط سیاسی و حق تشکل و تحزب را به رسمیت شناخته، به پلورالیسم سیاسی اعتقاد دارند و در مناسبات خود با احزاب دیگر از همین امروز حق حیات آنها را به رسمیت می‌شناسند»

این پیشنهاد نیز با کسب ۱۹ درصد آرا، به تصویب نرسید.

در پایان این بخش از کنگره، تاکید گردید که قطعنامه مصوب کنگره سوم سازمان در زمینه اتحادها و ائتلافها هم چنان به قوت خود باقی است و راهنمای عمل ما در این عرصه است.

۳ - تغییر در اساسنامه در ارتباط با جایگاه زنان

در رابطه با این موضوع دو طرح به کنگره ارائه شده بود و در بحث اولیه ای که صورت گرفت جوانب مختلف این تغییر مورد ارزیابی قرار گرفت. مساله عدم حضور رفقای زن در ارگانهای مرکزی سازمان بویژه کمیته مرکزی یک واقعیت بود. اما طرح مساله به شیوه ای که تصور شود که امتیازی برای رفقای زن اعطا می‌شود نیز، مورد قبول و حتی مورد دفاع از سوی هیچ کس نبود. کنگره بیش از همه در جستجوی پاسخی در خور به این نقیصه اساسی در کار ما بود. لذا تاکید بر موازنه حضور رفقای زن در رهبری سازمان بر اساس ایجاد یک موازنه مثبت با عطف توجه به جایگاه آنها در حیات روزمره سازمان بود.

در پایان مباحث حول این تغییر اساسنامه ای، یکی از پیشنهادات به نفع دیگری پس گرفته شد و پیشنهاد باقی مانده به عنوان مبنا مورد تایید کنگره قرار گرفت و کمیسیونی برای نهائی کردن آن انتخاب شد. کمیسیون مربوطه سند مذکور را با پیشنهادات ارائه شده تکمیل و به کنگره ارائه نمود.

این طرح با ۵۳ درصد آرای موافق به تصویب رسید. (سند مصوب شماره ۲)

در مورد آرای این سند لازم به ذکر است که بسیاری از شرکت کنندگان در کنگره خواهان تفکیک بند اساسنامه ای از بخش اول و توضیحی قطعنامه بودند، کم نبودند رفقائی که با تغییر اساسنامه ای موافق، اما با مقدمه توضیحی آن مخالف بودند.

۴ - انتخاب کمیته مرکزی

آخرین دستور کار کنگره انتخاب کمیته مرکزی بود.

در این انتخابات، کمیته مرکزی در اساس تغییر کرد. این تغییر شامل ۷۰ درصد رفقائی می شد که انتخاب شدند که ۲۹ درصد از این رفقا برای اولین بار در کمیته مرکزی انتخاب می شوند.

کنگره در خاتمه از زحمات و تلاشهای اعضای کمیته مرکزی سابق قدردانی کرد.

۵- درخاتمه

کنگره پنجم سازمان در عمل و در جریان کار حاوی پیامهای ویژه ای برای فعالین سازمان بود.

- تاکید عمومی کنگره بر تغییرات ساختاری در تشکیلات، اتخاذ روشها و شیوههای کار جدید و همخوان و متناسب با تحولات در جامعه و جهان پیرامون و نیز بیانی متفاوت بود.

- در تصمیم گیری تعجیل نداشت و از مهر تابید زدن بر ایده های حتی عمومی در سطح کنگره ابا می کرد و نتیجه گیری قطعی در مورد مسائلی را که در جای خود مهم و حیاتی هم هستند به تعقل و کار بیشتر موکول می کرد. تصمیم در مورد نتیجه گیری از نقد عملکرد سازمان، بحث در مورد اتحادها و ائتلافها و در این رابطه نقد اتحاد عمل برای دمکراسی از این جمله بودند.

- تاکید بر تفاهم عمومی در عرصه کار مشترک را در عین احترام به اختلافات بعضا حاد، در این یا آن عرصه، در آرای خود منعکس می کرد.

از ضعفهای کنگره پنجم این که بخشا بجز تدارک برگزاری آن، تدارک کافی زیادی برای آن نشده بود. از نظر تشکیلاتی و بخصوص از نقطه نظر سیاسی کار جدی روی مباحث آن صورت نگرفته بود. بسیاری از اسناد در آستانه برگزاری کنگره، حتی برخی در جریان کنگره در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت